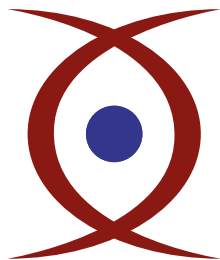

РІЧНИЙ ЗВІТ

Громадської організації
**«Миколаївський Центр
журналістських розслідувань»**
за 2018 рік

Громадська організація «Миколаївський Центр журналістських розслідувань» заснована у 2010 році.

З 2014 до 2017 року Центр співпрацював з проектом [Слідство.Інфо](#) і створював відео журналістських розслідувань для Громадського ТВ та Першого Національного телеканалу України.

У 2015 році Центр увійшов до Глобальної мережі журналістів-розслідувачів ([Global Investigative Journalism Network](#)).

МІСІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ:

Таємне робити явним. Викривати несправедливість, розвивати громадянське суспільство без корупції, встановлювати підзвітність влади за допомогою розслідувальної журналістики, тренінгів і цифрових технологій.

НАШІ ЗАВДАННЯ:

- ✓ викриття фактів зловживань з боку влади;
- ✓ боротьба з порушенням прав людини, погіршенням стану навколишнього середовища;
- ✓ встановлення публічного діалогу між суспільством, владою та бізнесом.

ПОСТАВЛЕНІ ЦІЛІ:

- ✓ журналістські розслідування корупції на регіональному рівні;
- ✓ сприяння розповсюдженню незаангажованої та якісної інформації серед громадян;
- ✓ міцнення контролю ЗМІ та громадських організацій над діяльністю органів влади.

ПОСЛУГИ, ЯКІ МИ НАДАЄМО:

Поряд з основною діяльністю Миколаївський Центр журналістських розслідувань підтримує регіональний сайт <https://nikcenter.org/>, в стрічці новин якого щодня публікується від 20 до 30 інформаційних повідомлень та інший мультимедійний контент – аналітичні статті, матеріали журналістських розслідувань, інфографіка.

Центр сприяє прозорості управління шляхом проведення моніторингу діяльності органів влади, дослідження державних закупівель, аналізу відкритих баз даних. Щороку на базі Центру проходять стажування починаючи журналісти-розслідувачі з інших регіонів України.

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЦЕНТРУ:

Керівні органи:

Загальні збори, Правління,
Виконавча дирекція.

Дорадчий орган:

Наглядова рада.

Директор Центру:

Олег Оганов.

Голова Правління:

Олександр Діденко.

Члени правління:

Костянтин Мізюкін, Федір Сидорук.

Голова Наглядової ради:

Олег Хоменок.

Члени Наглядової ради:

Том Торок, Енді Лерен,
Альона Білоконь.

Журналісти:

Олеся Баранцевич, Ярослав
Чепурний, Тетяна Філіпова, Ірина
Паршина, Оксана Орсац, Олеся
Ланцман, Ірина Дігич.

Правова підтримка:

«Інститут розвитку регіональної
преси», «Платформа прав людини».

Дизайн та інфографіка:

Олександр Сіделев.

Фото, відео:

Юрій Кошковський,
Антон Небісь, Данило Слиз.

Менеджер проєктів:

Юлія Стеценко.

Бухгалтер:

Оксана Головка.

2018

5

ПРОЄКТІВ

25

РОЗСЛІДУВАНЬ

28

ІНФОГРАФІК

2

ТРЕНІНГИ

38

УЧАСНИКІВ
ТРЕНІНГІВ

3

ВИГРАНІ СУДОВІ
СПРАВИ

2

НАГОРОДИ
«ЧЕСТЬ ПРОФЕСІЇ»

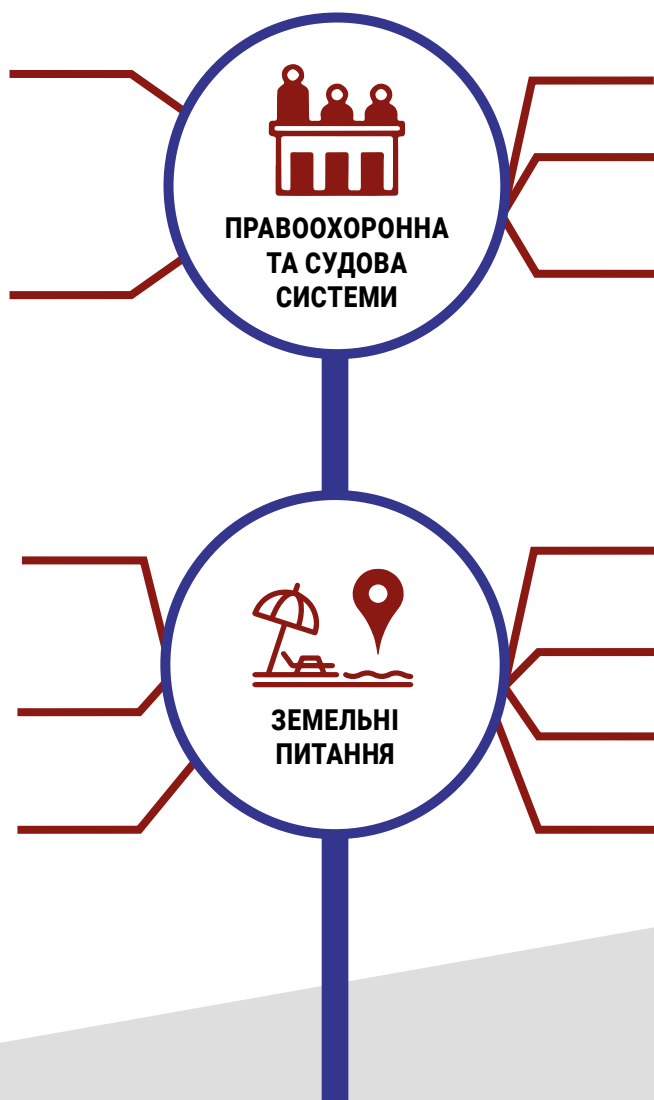
4

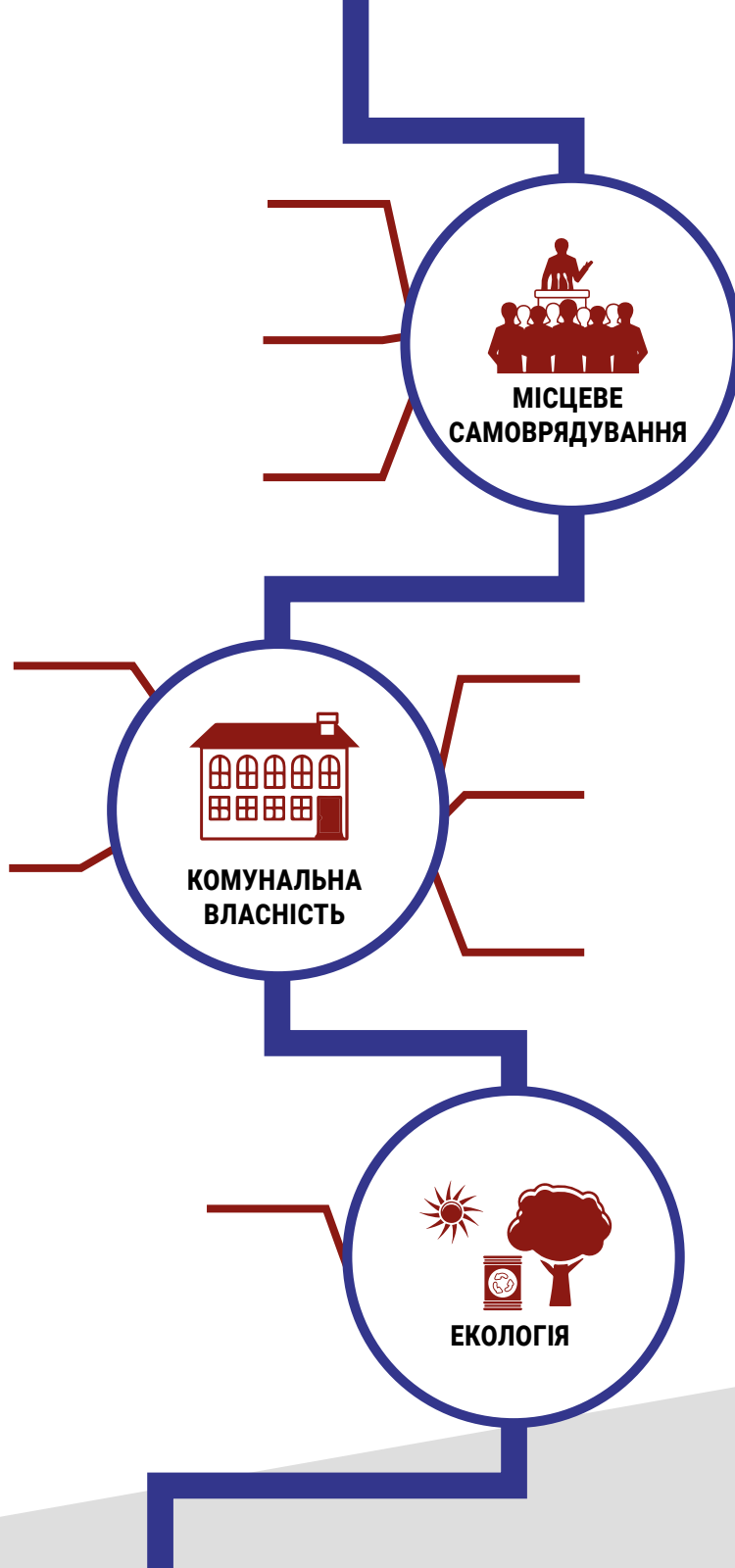
ОСНОВНІ ПРОЄКТИ, ВИКОНАНІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ЗА 2018 РІК:

1. Проєкт Фонду розвитку ЗМІ посольства США в Україні **«Залучення гіперлокальних медіа до проведення журналістських розслідувань з викриття корупції на Півдні України»**. Угода №: SUP30017GR0204. Термін дії проєкту: 01.09.2017-31.12.2018.
2. Проєкт **«Підвищення рівня безпеки журналістів-розслідувачів»** в рамках Програми партнерства в галузі мас-медіа в Україні (UMPP) за підтримки Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX). Угода: FY17-UMPP- Mykolayiv CIR (04). Термін дії: 11.05.2018-15.09.2018.
3. Проєкт за підтримки Міжнародного Фонду Відродження **«Підвищення обізнаності та громадської активності населення Миколаївської і Херсонської областей для ефективної протидії корупції»**. Угода № 51440. Термін дії: 03.07.2017-30.09.2018.
4. Проєкт за підтримки U-Media **«Збільшення різноманіття джерел новин та покращення якості новин»**. Номер гранту: SG-FA-F5051-15 m01. Період гранту: 01.03.2018-15.09.2018.
5. Початок роботи над проєктом за підтримки Міжнародного Фонду Відродження **«Викриття корупційної діяльності і зловживань у земельній сфері на Півдні України»**. Угода № 52485. Термін виконання: 01.10.2018-30.09.2019.

ЖУРНАЛІСТСЬКІ РОЗСЛІДУВАННЯ

За 2018 рік Центр провів та оприлюднив 25 журналістських розслідувань, що викривають різні негативні суспільно-політичні явища у регіоні (для порівняння: у 2017 – 15; у 2016 – 21, у 2015 - 21, у 2014 - 15). Серед них 6 телевізійних сюжетів.

25 розслідувань

ПРОЄКТИ БЕЗ ЕФЕКТУ

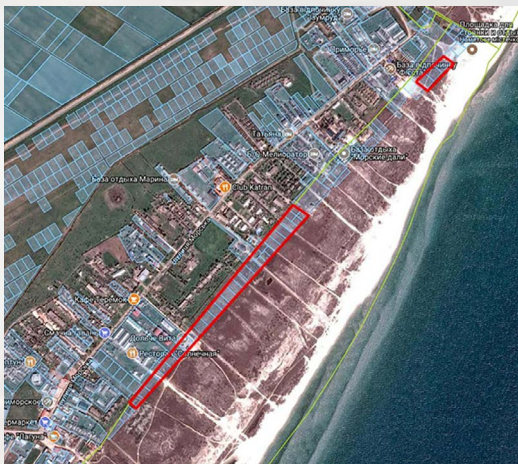

Розслідування присвячене проблемі нереалізованих проєктів будівництва і реконструкції різних об'єктів в Миколаєві. Як виявилось, на проєктування кошти справно виділяються, але до їх реалізації справа найчастіше не доходить. А чим далі відкладається втілення проєкту, тим дорожче він стає, проте ймовірність реалізації зменшується з кожним роком. З огляду на те, що багато проєктів пізніше по кілька разів ще і коригуються за рахунок бюджету, грошове джерело на проєктування виглядає практично невичерпним. Цього не можуть не розуміти депутати і чиновники, які продовжують голосувати за виділення грошей на чергові проєкти. Але за кінцевий результат вони не відповідають. Пояснення чиновників в основному зводяться до нестачі фінансування. Журналісти Центру за період з 2011 по 2018 роки знайшли 31 проєкт, за якими є документація, але реальні будівельні або реставраційні роботи навіть не починалися, а на саме проєктування вже було витрачено 8 млн грн. Як результат, кошти витрачаються, а місто з року в рік залишається зі своїми невирішеними проблемами.

ПРИКЛАДИ РОЗСЛІДУВАНЬ

САДИ НА ПІСКАХ: ЯК УЗБЕРЕЖЖЯ ЧОРНОГО МОРЯ СТАЄ ПРИВАТНОЮ ВЛАСНІСТЮ

У цьому розслідуванні журналісти Центру викрили незаконну передачу чиновниками земель рекреаційного значення в приватну власність на узбережжі Чорного моря в Одеській області. Йдеться про 2 кілометрову приберегову захисну смугу, на якій таких ділянок не повинно бути взагалі. Це природоохоронна зона, де законом заборонено будь-яке будівництво, окрім гідротехнічних споруд і лікувально-оздоровчих закладів. Але, незважаючи на заборони, з 2010 по 2011 рік Кілійська районна адміністрація передала за межами населеного пункту в приватну власність 54 ділянки загальною площею 5,5 га. Цікаво, що ділянки відводилися під індивідуальне садівництво в курортній зоні на піщаному березі. На цій землі підприємливі «садівники» і «дачники» будуватимуть готелі, котеджі та бази відпочинку, заробляти десятки і сотні тисяч гривень, і платити в бюджет копійки. Через ці обгородки бюджет щорічно втрачає великі кошти.

Ця робота принесла журналістам Центру Олесі Ланцман і Ірині Дігіч [перемогу](#) на престижному національному конкурсі професійної журналістики «Честь професії» в номінації «Кращий матеріал з громадянською позицією на локальному рівні».

СУДДІВСЬКІ ТАЄМНИЦІ

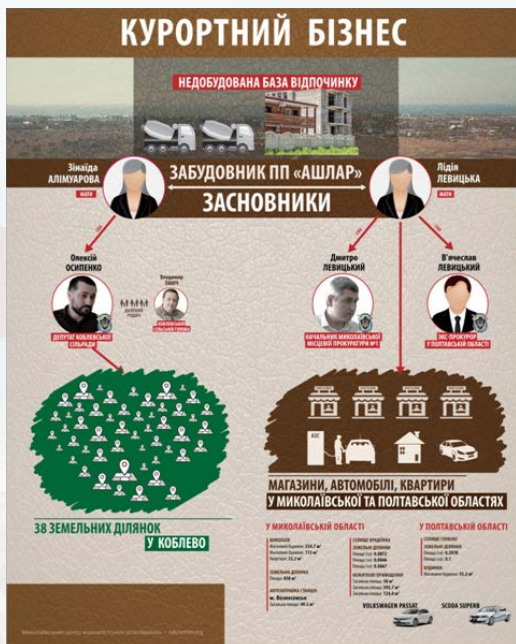

Розслідування присвячене проблемі нечесного розподілу комунального житла. Прості люди роками стоять в черзі на його отримання без результату, а суддям навіть не доводиться чекати, бо черги – не для них. Погіршує ситуацію те, що останнім таке житло не зовсім і потрібно, тому що вони, як правило, люди заможні і на момент отримання жаданих метрів вже мають власну нерухомість. Отримавши квартири, службовці швидко приватизують їх та продають або здають в оренду, покращуючи свій, і так непоганий, матеріальний стан. В розслідуванні журналісти Центру викрили суддю Господарського суду Миколаївської області, яка приховала від декларування великий двоповерховий будинок у Царському селі та отримала квартиру площею 105 кв.м. в новобуді. Комунальне житло суддя здавала в оренду. І вона не єдина, хто скористався службовим положенням, щоб отримати житло, без сорому обійшовши людей, які дійсно його потребують.

Після оприлюднення матеріалу детективи [Національного антикорупційного бюро](#) почали розслідувати кримінальне провадження за фактом можливого недостовірного декларування суддею Господарського суду Миколаївської області Тетяною Давченко свого нерухомого майна. Були проведені допит свідка, обшуки будівель і споруд на двох земельних ділянках та у службовій квартирі судді. За даними слідства вказаний факт підтвердився.

ПРИКЛАДИ РОЗСЛІДУВАНЬ

КУРОРТ ДЛЯ ПРОКУРОРІВ

За результатами журналістського розслідування НАБУ відкрило **кримінальне провадження** стосовно керівника Миколаївської місцевої прокуратури щодо недостовірного декларування їм свого майна.

У розслідуванні «Курорт для прокурорів» журналісти Центру розкрили схему збагачення начальника однієї з Миколаївських місцевих прокуратур. Очільник місцевої прокуратури не помічає приватизації рекреаційних земель у місцевому курорті Коблево. Тим часом влада розкішними маєтками забудовує територію пляжу і лісового масиву. Журналісти з'ясували, що прокуратура повертає державі землю дуже вибірково: у простих людей забирає, а ділянки, що належать прокурорам, співробітникам СБУ та іншим посадовим особам, просто не помічає. Прокурор і місцева влада самі тісно переплелися і будують бази відпочинку та скуповують землі і нерухомість, оформляючи добро на родичів. Приватними будинками посадових осіб вже забудовано майже половину Коблевської пляжу. І, замість комфортного для туристів курорту, Коблево перетворюється в закрите поселення місцевих правоохоронців.

ВЕЛИКИЙ УЛОВ

Розслідування присвяче-но проблемі браконьєрства на Півдні України – незаконному вилову креветки на Кінбурнській косі. Журналісти Центру викрили браконьєрів серед яких були адміністрація національного парку та екоінспектори, робота яких і полягала в боротьбі з браконьєрством. Місцеві жителі не приховують, що про вилов креветки знають всі, навіть у Києві, але багато хто цим займається попри заборону. А керує процесом Національний парк. Поліція разом з прикордонниками затримали на Кінбурнській косі браконьєрів, які здійснювали незаконний вилов креветки. У результаті цілу групу посадовців нацпарку підозрюють в організації злочинної схеми з кришування незаконного бізнесу.

Матеріал «Великий улов» мав значний резонанс та змусив місцеві правоохоронні органи долучити до поліцейського розслідування факти, оприлюднені в журналістському розслідуванні.

Журналіст Центру Ярослав Чепурний зі своєю роботою став переможцем національного конкурсу «Честь професії» у номінації «Краща подача резонансного матеріалу на локальному рівні».

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ТА ЖУРНАЛІСТИКА ДАНИХ

Для кращого сприйняття складної інформації широкою глядацькою та читацькою аудиторією Центр в своїх розслідуваннях використовує статичну та динамічну інфографіку, а також динамічні мапи.

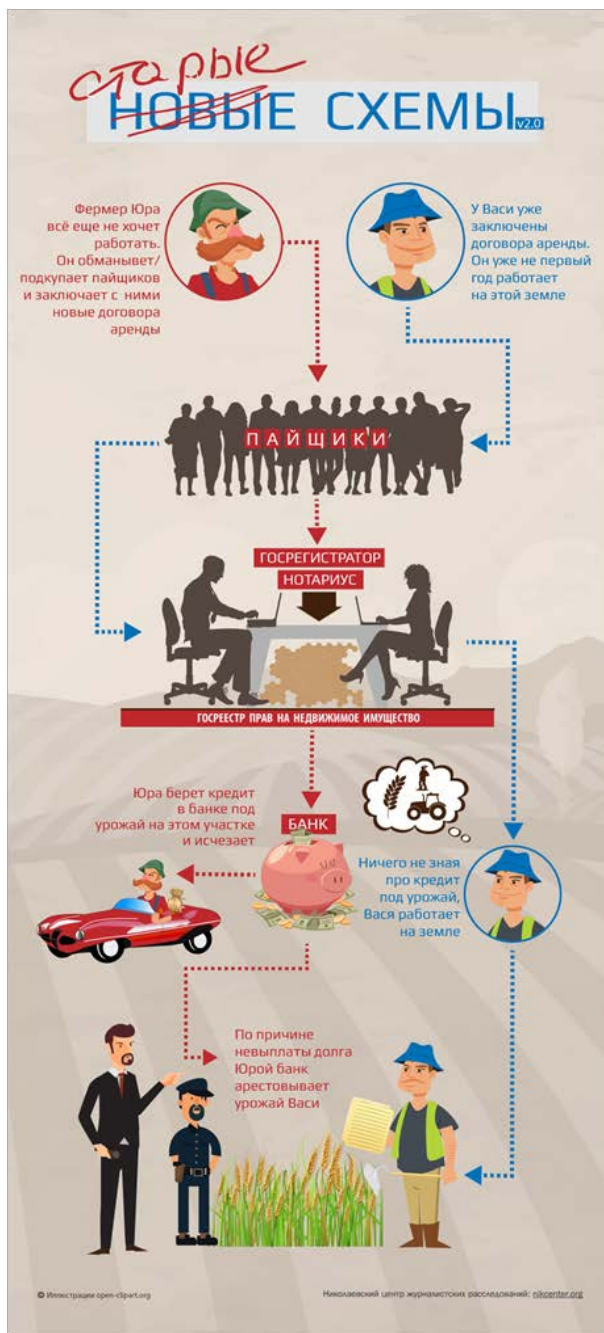
Всього в 2018 році було створено 21 статична та 7 динамічних інфографік.

Інфографіка до розслідування «Земля в Коблево»: силове захоплення». Журналісти Центру дізналися про незаконне відчуження землі чиновниками та вирішили вивчити ситуацію з використанням земель рекреаційного призначення в Коблево. Виявилося, що ділянки, які розташовані на узбережжі Чорного моря і землях Очаківського лісгоспу, вже давно поділені між можновладцями.

Інфографіка до розслідування «Захід «Зорі»: від колишньої слави державного підприємства «Зоря»-«Машпроект», колись відомого на весь світ, мало що залишилося. Доля важливого заводу, який надає робочі місця десяткам тисяч осіб, сьогодні знаходиться в руках управлінців, які більше дбають про себе і власне багатство, ніж про колектив та розвиток підприємства. Чому так сталося і хто в цьому винний – розбиралися журналісти Центру.

Інфографіка до розслідування «Сутичка за чужий урожай»: за останні роки значно збільшилась кількість випадків рейдерського захвату врожаю у аграріїв. Журналісти викрили злочинні схеми, якими користуються зловмисники, а також з'ясували яку роль в них відіграють представники влади – державні реєстратори, правоохоронці та прокурори.

Динамічна мапа до розслідування «Ілюзія безпеки». За останні три роки на автомагістралях Миколаєва загинуло 72 людини і близько 1200 отримали травми. Журналісти Центру розбиралися, де розташовані найбільш небезпечні перехрестя Миколаєва та чому безпека на дорогах зовсім не цікавить чиновників.

НАВЧАЛЬНІ ПРОЄКТИ

Миколаївський Центр журналістських розслідувань за підтримки міжнародних донорів щороку проводить цікаві тренінги для журналістів-розслідувачів. В 2018 році було проведено 2 таких тренінга.

В рамках проєкту Фонду розвитку ЗМІ посольства США в Україні 12 лютого 2018 року в м. Миколаїв було проведено тренінг з циклу тренінгів «Журналістські розслідування: регіональний вимір». Учасниками стали 24 особи.

Тренінг провели колишній редактор проєктів The New York Times Том Торок і член Ради директорів GIJN-Глобальної мережі журналістів-розслідувачів Олег Хоменок. Програма включала навчальні модулі, майстер-класи та практичні заняття від журналістів-розслідувачів та медіа-тренерів з України та США, сприяла поглибленню знань місцевих журналістів з найбільш актуальних тем. Завдяки навчанню журналісти підвищили спроможність розробляти схеми та проводити журналістські розслідування, опанували навички роботи з державними реєстрами та базами даних; отримали досвід роботи з онлайн-інструментами для збору, аналізу та розповсюдження інформації; на прикладах розслідувань видання «Нью-Йорк Таймс» дізналися про журналістику даних, стандарти обробки та надання інформації.

Влітку було проведено дводенний тренінг «Основи безпеки журналістів-розслідувачів» (в рамках Програми партнерства в галузі мас-медіа в Україні (UMPP) за підтримки Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX)).

У заході взяли участь 14 журналістів з Миколаєва, Херсону, Рівного, Вінниці та Києва. Учасники тренінгу ознайомились з основами цифрової, фізичної, психологічної та юридичної безпеки під час роботи над журналістськими розслідуваннями. Були висвітлені наступні теми: цифрова безпека, організація юридичної безпеки під час проведення журналістських розслідувань, основні загрози всеукраїнського, місцевого рівнів та особисті, психологічна безпека та управління стресом, особливості застосування дронів в Україні та в журналістиці зокрема, безпека журналістів в зоні ведення бойових дій.

Тренерами виступили експертка з цифрової безпеки Ірина Чулівська, експерт ГО «Платформа прав людини» Олександр Бурмагін, медіа-експертка громадської організації «Інститут масової інформації», авторка посібника для журналістів, які працюють в небезпечних умовах «Журналіст і (НЕ)безпека» Ірина Земляна, сертифікований психотерапевт Павло Горбенко та журналіст Центру Ярослав Чепурний. Всі учасники тренінгу отримали спеціально розроблені методичні рекомендації для подальшого впровадження політик і процедур безпеки.

ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

МЦЖР має досвід подання скарг, заяв та судових позовів на фігурантів розслідувань. Небажання органів влади надавати публічну інформацію та порушення чиновниками термінів надання відповідей на інформаційні запити або відмова надавати інформацію взагалі стає на заваді роботі Центру. Завдяки співпраці з юридичними відділами Платформи прав людини (ППЛ) та Інституту Розвитку Регіональної Преси МЦЖР неодноразово отримував позитивні рішення суду на реалізацію права на доступ до публічної інформації.

В лютому 2018 року журналістка Центру Олеся Баранцевич подала позов до суду, а 20 березня виграла судову справу проти Місцевого благодійного фонду «Миколаїв 2000», який відмовився надати інформацію на запит щодо джерел та розмірів отримання благодійної допомоги фондом і подальше використання цих коштів.

30 серпня Олеся Баранцевич виграла судову справу проти Миколаївського медичного коледжу, керівництво якого відмовилося надавати інформацію про оренду приміщень коледжу. Підготовку позову та юридичний супровід справи у суді здійснювала ГО «Платформа прав людини».

У вересні 2018 року журналістка Оксана Орсач подала позов до суду на ЧНУ ім. Петра Могили за відмову в наданні інформації на запит про орендарів приміщень на території університету. Відмову керівництво пояснило тим, що інформація є конфіденційною. В результаті справу було виграно і суд зобов'язав університет надати Центру запитувану інформацію.

Журналіст Ярослав Чепурний 30 жовтня 2018 року направив в Дніпропетровську облдержадміністрацію скаргу щодо ненадання інформації у відповідь на запит з Широківської райадміністрації. Чиновники відмовились надати статистичну інформацію про середню врожайність сільгоспкультур в агропідприємствах району, яка була необхідна для проведення журналістського розслідування щодо махінацій у Широківському виправному центрі при продажу сільськогосподарської продукції. В результаті скарга була задоволена - журналісти отримали запитувані показники.

ФІНАНСОВА ЧАСТИНА ЗВІТУ

1. Проект «Залучення гіперлокальних медіа до проведення журналістських розслідувань з викриття корупції на Півдні України». Донор: Фонд розвитку ЗМІ посольства США в Україні Угода № : SUP30017GR0204. Термін дії проекту: 01.09.2017-31.12.2018. У 2018 році за бюджетом проекту надійшло 131 499.92 грн, витрачено 139 032.17 грн.

2. Проект «Підвищення рівня безпеки журналістів-розслідувачів» в рамках Програми партнерства в галузі мас-медіа в Україні (UMPP). Донор: Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX). Угода: FY17-UMPP- Mykolaiv CIR (04). Термін дії: 11.05.2018-15.09.2018. За бюджетом надійшло – 3490 дол, витрачено – 3490 дол.

3. Проект «Підвищення обізнаності та громадської активності населення Миколаївської і Херсонської областей для ефективної протидії корупції». Донор: Міжнародний Фонд «Відродження». Угода № 51440. Термін дії: 03.07.2017-30.09.2018. У 2018 році за бюджетом надійшло – 91 316.06, витрачено – 92 300.14

4. Проект «Збільшення різноманіття джерел новин та покращення якості новин». Донор: Український медійний проект (U-Media). Номер гранту: SG-FA-F5051-15 m01. Період гранту: 01.03.2018-15.09.2018. За бюджетом надійшло – 7510 дол, витрачено – 7510 дол.

5. Проект «Викриття корупційної діяльності і зловживань у земельній сфері на Півдні України». Донор: Міжнародний Фонд «Відродження». Угода № 52485. Термін виконання: 01.10.2018-30.09.2019. У 2018 році надійшло коштів – 180 000, витрачено 56157,71.

Громадська організація
«Миколаївський Центр журналістських
розслідувань».